

Pháp ủng hộ Tây co cấu n can thiệp vào o Libya hay không?

Tác Giả: Alain Gresh / Phạm Nguyên Tráng (dißch)
Thứ Hai, 28 Tháng 2 Năm 2011 11:20

Trßc hết phaßi công nhßn sß kißn là trß nhßng trßng hßp cßc kß ngoaßi lêß, thí dụ nhß vụ dißt chußng ở Ruanda, sß can thiệp bằng quân sß do Liên hißp quốc baßo trß không phaßi là giaßi pháp tốt nhất.

Kß tß khi chế độ cußa Ben Ali ở Tunisia sụp đổ, làn sóng bất bình cußa dân chúng, đß cß kênh truyền hình Al Jazeera khuyến khích, đã bao trùm lên thế gißi Arab. Chính kênh truyền hình này đã taßo điều kißn cho cộng đồng quốc tế theo dõi môßt cách trßc tiếp sß phát triển cußa các sß kißn. Từ Marocco đến Bahrain, từ Algeria đến Irak, ngßi dân tay không môßt tắc sắt đã tràn ra đßng phố và đòi phaßi tiến hành nhßng cuộc caßi cách chính trị và công bằng xã hßi. Trong phân lß các trßng hßp, chính quyền đã tránh sß dußng baßo lßc, trong khi ở Libya ngßi bißu tình đã gßp phaßi nhßng cuộc đàn áp cßc kß dã man.

Thông tin nhßn đß cß Libya vßa chßa đây mâu thuẫn, vßa rßi raßc và không đß cß kißm chßng. Không ai nghi ngờ về sß tàn baßo cußa chế độ, số ngßi thißt maßng cũng rất lßn: theo số lißu cußa các tổ chßc phi chính phủ thì đã có hàng trăm ngßi chết, hoß đều là naßn nhân cußa nhßng vụ baßo hành do nhßng lßc lßng trung thành với chính phủ thßc hißn. Nếu miền Đông, với nhßng thành phố nhß Benghazi và Tobrouk đã nằm trong tay nhßng ngßi khßi nghĩa, cho phép các nhà báo ngoaßi quốc ra vào thì miền Tây và trßc hết là Tripoli vẫn là khu vßc biß bế quan toßa caßng. Có vẻ nhß Kaddafi vẫn kißm soát đß cß tình hình ở thủ đô và vẫn giữ đß cß lòng trung thành cußa các bộ lßc. Gần đây ông ta đã tuyên bố rằng từ mai Tripoli sẽ mß cßa cho tất cả các nhà báo. Ngoài ra, ông ta còn dßa vào đám lính đánh thuê từ Trung Phi, điều này có thể taßo ra làn sóng bài sắc tộc ở trong nßc.

Tính cách đôßc tài và thiếu nhất quán cußa đaßi tá Muammar Kaddafi càng đß cß khßng đißnh trong bài diễn văn mà ông ta đß cß vào ngày 22 tháng 2 năm nay. Nhà lãnh đßo Libya nhắc nhß mßi ngßi về thành tích cußa chế độ cußa ông ta (trßc hết là vißc rút các căn cứ quân sß cußa Anh và Mßi và quốc hßu hóa lãnh vßc dầu khí), nhßng thành tích này đã mang laßi cho ông ta sß ußng hôß rôßng rãi cußa ngßi dân và nhßng lßi phê phán nßng nß không kém từ phía phßng Tây. Tuy nhiên trong bài diễn văn này ông ta cũng nói rằng không thể chßc vì không giß môßt chßc vụ nào hết, rằng ông ta sẽ chiến đấu đến giọt máu cuối cùng và đất nßc đang tiến gần đến môßt cuộc nôßi chiến.

Phong Tây có cần can thiệp vào Libya hay không?

Tác Giả: Alain Gresh / Phạm Nguyên Trọng (dịch)

Thứ Hai, 28 Tháng 2 Năm 2011 11:20

Số bất bình chính đáng đối nghi ch hẳn với số im lặng tuyên bố đối vào đầu những năm 2000, khi mà chế độ bắt đầu hòa giải với phong Tây và tiến hành đàn áp một cách dã man phong trào Hồi giáo. Những vụ bắt bớ và tra tấn người Hồi giáo ở Libya (cũng như Ai Cập và Tunisia) đã không làm cho những tâm hồn trong trắng đó xúc động.

Dù sao mặt lòng, những lời kêu gọi can thiệp ngày càng vang lên một cách thừng xuyên h.

Trong blog trên Foreign Policy, Marc Lynch (Giám đốc viên Nghiên cứu Trung Đông, thuộc trung tâm George Washington – ND) đã thể hiện rất rõ quan điểm của mình về vấn đề này, đầu đề của bài viết ‘Can thiệp vào bi kịch Libya’ (21/02/2011) đã cho thấy rõ điều đó: “Cân nhắc đưa ra số tình động với Bosnia, Kosovo hay thậm chí với Uganda: chúng ta đã nhìn thấy những vụ tắm máu điển hình tiếp và ca thể giới đều muốn hành động. Đã đến lúc Mĩ, NATO, Liên hiệp quốc và Liên đoàn các nước Arab cân nhắc số du nhập vũ lực nhằm ngăn chặn các số kiện đã làm đổ khá nhiều máu và đang xấu đi.”

Tuy nhiên những số so sánh điển nhắc tới bên trên không phải là hoàn toàn đúng chỗ. Ruanda đã diễn ra một cuộc diệt chủng với hàng trăm ngàn người chết, còn việc can thiệp bằng quân số vào Kosovo khó có thể gọi là thắng lợi.

Marc Lynch viết tiếp như sau: “Hành động này đây tôi hiểu là một số đáp trả tiếp và kiên quyết nhằm ngăn chặn chính quyền Libya số du nhập vũ lực để đàn áp người chống đối. Tôi đã thấy những báo cáo cho rằng NATO đã gửi tới Libya lời cảnh báo nghiêm khắc về những vụ đàn áp mới nhằm chống lại nhân dân nước họ. Lúc nào NATO có thể coi không phận Libya là vùng cấm bay, không để cho họ số du nhập không quân chống người biên u tình”.

Trong khi đó Justin Raimondo (Tác giả biên tập website: Antiwar.com – ND) có quan điểm trái ngược hẳn. Trong bài báo ‘Libya như là mục tiêu can thiệp’ (23 tháng 2) trên site Antiwar.com, ông ta viết như sau: “Bóng ma của số can thiệp của Mĩ – đây là cái Faddafi đang cân: tất cả những điều này chỉ có lợi cho ông ta. Hành động của Mĩ thực như thế, hậu quả của số can thiệp như thể thực trái ngược hẳn với kế hoạch. (...) Chắc lẽ giáo sư Lynch thực số cho rằng số can thiệp một cách “kiên quyết” (...) không của cố đưa viên của Kaddafi hay sao? Ông ta biết cách lợi dụng tình cảm và diện kiến của nhân dân nước mình, còn chiến lược của ông ta là chia đất nước theo thể hệ” (...)

Phong trào Tây có cần can thiệp vào Libya hay không?

Tác Giả: Alain Gresh / Phạm Nguyên Trọng (dịch)
Thứ Hai, 28 Tháng 2 Năm 2011 11:20

“Sä can thiệp của phong trào Tây chỉ cứu cố thêm vị trí của Kaddafi và cứu ông ta khỏi mô̋t kết̋c x̋ng đáng với ông ta. Ngoài ra, nó sẽ đưa vũ khí vào tay phong trào Hồi giáo hi̋n đang mai danh â̋n tích, mà phong trào này lại có ca̋m tình với Al-Qaeda. Quan ni̋m của hai bên sẽ trùng h̋p với nhau ä nhiều đi̋m. Kaddafi sẽ nói: ng̋i ngoa̋i quốc đã tới để chiếm đất n̋c ta. Phong trào Hồi giáo sẽ nói: bọn th̋p t̋ chinh đã tới nhằm t̋c đoạ̋t cuộc̋c cách ma̋ng của chúng ta”.

Các s̋ ki̋n đang diễn ra ở Libya đ̋n gia̋n là kinh khủng. Nhưng đã có ai đòi can thiệp quân s̋ khi máy bay Israel ném bom đ̋i Gaza? Hay khi NATO ném bom Afghanistan? Hay khi Mỹ ném bom Irak?

Ngoài ra, tr̋ng h̋p Irak kêu gọi chúng ta phá̋i c̋c kỉ th̋n trőng. Chế độ đô̋c tài của Saddam Hussein là mô̋t trong nh̋ng chế độ đã man nhất ở Trung Đông, mà̋c dù đ̋c coi là đồng minh của Mỹ trong cuộc̋c chiến tranh với Iran. Vì̋c đưa quân vào Kuwait đã làm thay đ̋i t̋ng quan l̋c ở vùng và biến n̋c này thành ke̋ bő đ̋o. Nhưng tám năm sau khi Mỹ đưa quân vào Irak, ai dám nói là thắng lợi? Tất cả nh̋ng hành động phá̋n đổi, ca̋ trong khu vực Kurdistan (đ̋c coi là mẫu hình dân chủ) cũng nh̋ nh̋ng n̋i khác đều bị đàn áp mô̋t cách dã man, mà̋c dù đa số các ph̋ng ti̋n thông tin đ̋i chúng cho rằng tốt nhất là ng̋m mi̋ng.

Thế thì phá̋i làm gì?

Tr̋c hết phá̋i công nh̋n s̋ ki̋n là tr̋ nh̋ng tr̋ng h̋p c̋c kỉ ngoa̋i lệ, thí dụ nh̋ vụ di̋t chűng ở Ruanda, s̋ can thiệp bằng quân s̋ do Liên hi̋p quốc ba̋o tr̋ không phá̋i là gia̋i pháp tốt nhất. H̋n nữa, vì̋c th̋c hi̋n chắc chắn sẽ đ̋c giao cho NATO, thế mà̋ vai trò của nó ở Afghanistan không phá̋i là tích c̋c lắm. Các phong trào quân chúng ở Tunisia và Ai Cập đã đi đến kết̋c h̋p lí mà không cần bất̋c s̋ nào can thiệp từ bên ngoài.

Cần phá̋i tính đến quan đi̋m của Liên đoàn các n̋c Arab, lần đầu tiên Liên đoàn này đã đưa ra quyết định ng̋ng t̋ cách thành viên của mô̋t n̋c do nh̋ng vấn đề liên quan tới “chủ quyền quốc gia”. Quan đi̋m này cũng nh̋ quan đi̋m của Tổ̋ chức thống nhất châu Phi và tổ̋ chức Hồi̋i nghi̋ Hồi giáo sẽ làm gia tăng s̋ chia rẽ của chế độ, mà̋c hết là trong quân đ̋i và các nhà ngoa̋i giao, nhiều ng̋i trong số đó đã bő r̋i Kaddafi rồi. Quan

Phong Tây có cần can thiệp vào Libya hay không?

Tác Giả: Alain Gresh / Phạm Nguyên Trọng (dịch)

Thứ Hai, 28 Tháng 2 Năm 2011 11:20

điều mà cuộc của các tổ chức này còn có giá trị hơn là ý kiến của các nhà lãnh đạo ở Âu-Mĩ, những người có

quyền lợi riêng trong khu vực đó và trong những năm vừa qua đã thiết lập những mối quan hệ chặt chẽ với nhà độc tài Libya. Cũng có khả năng là EU sẽ có thể rút ra được một vài bài học quan trọng cho tương lai.

Nếu các nước châu Âu không thể và không muốn làm cho chính sách đối ngoại của mình phụ thuộc vào việc báo về quyền con người cũng như không muốn cắt đứt quan hệ với những chế độ vi phạm quyền con người (thí dụ như Israel) thì họ vẫn phải soạn thảo một chính sách có cân nhắc hơn, cân bằng được giữa các nguyên tắc và quyền lợi, hơn nữa, nhiều dấn thân như là tuyên bố về việc kết thúc một cách thanh minh:

- Trong những năm vừa qua các nước châu Âu (trong đó có Pháp) đã cung cấp vũ khí cho quân đội Libya, cổ vũ cho họ và cung cấp cho họ các phương tiện nhằm đấu tranh chống lại chính nhân dân nước mình (Paris thậm chí còn nghĩ đến việc bán máy bay trực thăng Rafale nữa);

- Châu Âu và trước hết là Italy ủng hộ chế độ của đại tá Kaddafi là do họ nghĩ rằng Libya có thể ngăn chặn dòng người tị nạn từ châu Phi vào châu Âu. Ý muốn ngăn chặn dòng người tị nạn đã buộc Brussel phải giúp đỡ một loạt chế độ không quan tâm đến quyền con người. Phải báo về pháo đài châu Âu bằng mọi giá, do quan điểm như thế mà Kaddafi đã trở thành đồng minh rất có giá trị của Silvio Berlusconi;

- Cũng như trong vấn đề hợp tác với các nước vùng Địa Trung Hải, EU coi trọng trước hết là nguyên tắc do thám ma túy, trong khi tiến hành thắt chặt mối quan hệ với Tunisia và Ai Cập. Liệu đã đến lúc coi trọng quan điểm khác hay chưa?

Đáng tiếc là khi nhìn vào các số liệu này bị kích thích Libya thì người châu Âu lại lo lắng trước hết đến tương lai của việc xuất khẩu dầu mỏ và số hải quân lớn sống của người nhập cư. Quan hệ như thế sẽ chẳng mang lại điều gì tốt đẹp cho tương lai hết.

Như vậy là chính các nguyên tắc được xem xét bên trên chỉ không phải là kêu gọi can thiệp bằng quân sự sẽ phải trở thành đồng nghĩa cho chính sách của châu Âu đối với tất cả các nước Arab, mà đặc biệt là các nước nằm ở phía Nam Địa Trung Hải, những nước đang bị tàn sát cách mạng từ thế giới Arab tràn vào.

Pháp và Tây phương có nên can thiệp vào Libya hay không?

Tài liệu tham khảo: Alain Gresh / Phạm Nguyên Trường (dịch)
Thứ Hai, 28 Tháng 2 Năm 2011 11:20

Nguồn: Faut-il intervenir militairement en Libye?

Alain Gresh (Le Monde diplomatique, 24/02/2011)